

Grænseoverskridende kulturformidling på skemaet

- om musisk arbejde med 10. klasse

Af Erik Lyhne

Lone Smidt

Læreruddannet fra ÅDAS i 1998 med linjefag i dansk og fransk.

Klasselærer i 10. klasse og underviser i dansk og teater.

Autodidakt teaterlærer på baggrund af mange års erfaring som

amatørskuespiller samt 4 måneders højskoleophold med drama som

hovedfag på Ryslinge Højskole i 1993 og en uges DATS kursus i

Teaterarbejde med unge med udgangspunkt i Stanislavskijs system på

Herning Højskole i

2002.

Besidder en stor skriveglæde og udover karakteropbygning og instruktion er min primære funktion at hjælpe eleverne med at udarbejde manuskript.

Har i 2004 udarbejdet undervisningsmateriale med fokus på drama som

udtryksmiddel i dansk til Musical Syds og skuespiller Anders Baggesens

opsætning af "Romeo og Julie", der spilles i Musikhuset i marts 2005.

Lasse Holm

Læreruddannet fra ÅDAS i 1997 med linjefag i biologi og sløjd

Klasselærer i 10. klasse og underviser i dansk og teater.

Mange musiske projekter på Risskov skole 1997 – 2001 og på

Tovshøjskolen 2001 -

Musiklærer- instrument og sammenspilshold - Århus ungdomsskole 1991-

2000

Freelance hos Dramacentrum Århus kommune. Musicals. 1996 og 1997.

Forsanger og guitarist i "R:E:F" 1987- 2004

1. bas i OFFBEAT - blandet rytmisk kor fra Århus. 2004 -

Tovshøjskolens 10. klasse opførte i november 2004 i Musikhuset forestillingen "The winner takes it all". I sin tale før forestillingen fremhævede Borgmester Louise Gade at " Musik og teater har en magisk evne til at skabe fællesskaber på tværs af kulturer, på tværs af evner, på tværs af interesser. "

Musik, drama og kulturarbejde er omdrejningspunkter for kulturmøder i både ind- og udland i et anderledes 10. classes forløb, som nu på 10. år udbydes på Tovshøjskolen. Skolen ligger i Århus Vest i forstaden Gellerup og har ca. 80 % fremmedsprogede elever fra børnehaveklassen til 9. klasses. Tovshøjskolen har stor succes med kulturudvekslings- projektet for 10. klasses som laves i samarbejde med Red Barnet og forskellige andre institutioner.

I talen i Musikhuset konkluderede Borgmester Louise Gade: "Projektet kræver at også de voksne er ildsjæle ud over det sædvanlige".

Ildsjælene er bl.a. lærerne, Lasse Holm og Lone Smidt, som de sidste 5 år har været fast tilknyttet 10. classes projektet. Vi har mødt dem og fire af de unge, som i år er elever i 10. klasse på Tovshøjskolen for at høre, hvad der er så specielt ved dette 10. classes projekt, hvor musik og teater er centrale elementer i undervisningen.

Projektets forhistorie

Lone: Forhistorien er at vore forgængere på posten Poul Thisted og Susanne Ulsted gennem en årrække havde lavet teater omkring specifikke ungdomsproblemstillinger med 10. classes elever fra Tovshøjskolen. På et tidspunkt overværede Red Barnets formand Hanne Jensbo en forestilling og hun blev grebet af idéen om at bruge teater og musik som formidlingsform omkring noget kulturelt eller omkring nogle væsentlige problemstillinger. På det tidspunkt var hun engageret i Rumænien og hun foreslog et kulturudvekslingsprojekt, hvor man sendte elever fra Danmark til Rumænien med det formål at lade danske unge sætte ord på temaer som demokrati og menneskerettigheder gennem musik og teater for på den måde at formidle vigtigheden heraf til unge fra Østeuropa. Det blev startskuddet til det 10 års jubilæum vi i år fejrer for kulturudveksling mellem Tovshøjskolen og skoler fra Østeuropa med Red Barnet i Århus som fast samarbejdspartner. Lasse: For os lå det lige for at videreudvikle arbejdet med et 10. classes projekt med musik,

drama og kulturarbejde. Rammerne var der fra tidligere, så vi kunne komme og fylde det på, som vi fandt rigtigt at gøre.

Lone: Da vi tog over for 5 år siden var det stadigvæk temaerne omkring demokrati og menneskerettigheder, der var det bærende, og vi har så udbygget dem med at have fingeren på pulsen for det de unge er fælles om nu. Hele tiden gøre os klart, hvad der optager unge mennesker i Østeuropa, og hvad der optager unge mennesker i Vesten, for at finde en fælles platform at lave kulturudveksling fra. I år har vi således fokuseret på det menneske- og tilværelsesideal, der ligger bag realitygenren som har vist sig netop for alvor at indtage Rusland og som længe har fyldt tv-billedet herhjemme.

Fast samarbejdspartner har været Red Barnet men også andre organisationer bl.a. Soroptimist international, der er en international kvindeorganisation, der fortrinsvis arbejder for kvinders, unge pigers og børns rettigheder skylder vi en stor tak. Det har været deres netværk vi har brugt ved udveksling. Soroptimistgruppen i Århus har taget kontakt til de forskellige Soroptimistgrupper i Østeuropa og fundet skoler der ville være med til vores projekt.

Undervisningsplan for 10. klasse

Lasse: Hvert år starter vi med en helt ny 10. klasse og eleverne kommer fra hele Århus og omegn. Vi starter på skolen med en kort præsentation, og senere samme dag tager vi på en tre dages introetur. På de tre dage bruger vi rigtig meget tid på musik- og teaterlege, for derigennem at lære hinanden at kende og ryste klassen sammen. Men det vigtigste er, at vi præsenterer det tema, det teaterstykke vi skal igang med, bygger på. Det gør vi i form af en synopsis på et par sider, hvor der er defineret nogle roller og en kort rammehistorie. Vi uddyber, hvad vi har tænkt os, og understreger at det er eleverne der skal være med til at udbygge det mht. karakterarbejde og musik Der skal skrives ca. 8 – 10 sange og laves en forestilling, der skal vare ca. en time. Den skal skrives på engelsk som altid er det fælles sprog i vores projekter. Allerede ved skolestart ved vi, hvilken by og hvilken skole, der er mål for vores projekt. F.eks. har Lone og jeg i indeværende år – i den første uge af sommerferien – været på en uges forberedelsestur i Skt. Petersborg, hvor vi har undersøgt om alle de praktiske forudsætninger og krav kan opfyldes til en sådan en udvekslingstur. I Skt. Petersborg bor vores elever hos de russiske børn, og et af kravene er at de russiske udvekslings elever skal kunne tale engelsk.

På introturen forklarer vi, at det ikke bare er et teaterstykke som skal laves. Det skal sættes ind i en større sammenhæng. Når vi kalder det teater, musik og kulturarbejde, så er det fordi vi gennem et samarbejde med andre kulturer tilegner os viden om både os selv og de mennesker vi møder. Vores forestilling vises både på kulturudvekslingsturen og senere rundt om i Danmark i alt - ca. 16 gange og det samlede publikumstal runder 3000. I starten af skoleåret har vi allerede kontakterne på plads f.eks. til Musikhuset i Århus, til Odense skolevæsen, hvor vi opfører 4 forestillinger og til Sct. Annagade skole, hvor vi spiller for de ældste elever i Århus. Desuden ved vi at vi har premiere på forestillingen ugen før efterårsferien, så der er pres på.

Lone: Betydningen af introturen er vigtig både for os og eleverne. Ved halvårsevalueringen ved juletid understreger eleverne altid, hvor vigtig introturen har været for dem set i forhold til resultatet af det samlede forløb.

At de var rigtig, rigtig glade for at lære hinanden at kende og blive kastet ud i nogle, for dem, grænseoverskridende lege for derved at opbygge et fællesskab. Introturen blev for dem et bevis på, at det her er et seriøst projekt, og at vi vil noget med dem.

Vekselvirkning mellem faguger og temauger

Lasse: Faguger er der hvor vi ikke kører tematimer.

På introturen inddrager vi faglærerne og gør eleverne klart at de skal op i et fuldt 10. klasses pensum uden det samme antal timer som normalt, fordi der tages timer til temadelen. Det kan vi kun forsvare rent fagligt, hvis eleverne når de fælles mål, der er opstillet for 10. klasses trin. Derfor skal der i perioder arbejdes meget koncentreret med fagspecifikt stof. Et fælles mål er, at der er disciplin i klassen ud over hele året. Vi tilstræber således at den disciplin, der bygges op omkring en forestilling, også er en dyd der gælder i fagugerne.

Lone: For os handler det overordnet om dannelse. At musik, teater og fagspecifikke temaer kommer til at gå

op i en højere enhed og skaber en helhedsforståelse hos eleverne. At eleverne oplever glæden ved at præstere og yde – enkeltvis såvel som i fællesskab. Et nøglebegreb bliver ansvarlighed! Fordi ansvarligheden ikke bare gælder overfor hinanden, når man skal vise en forestilling på scenen, men også bliver en del af indstillingen til fagene. Det skal være "sejt" at møde op og have lavet

sine lektier, for så bliver det lidt sjovere og meget mere lærerigt at være til stede. Eleverne skal opleve, hvad engagementet betyder for fællesskabet og for deres egen læring. Et fælles ansvar betyder også at der skal være et fælles højt fagligt niveau, og vi lærere skal være dem, der går forud med vores engagement. Vi har derfor et tæt samarbejde på tværs af fagene, hvor vi diskuterer, hvad vores fag kan bidrage med i forhold til projektet.

I dansk, hvor jeg også underviser, starter vi med et tema omkring dansk kultur og kulturhistorie. Som en del af kulturudvekslingsprojektet udnævner vi eleverne til kulturambassadører. Derfor tager vi fat i, hvad det er for en kultur vi rejser ud som ambassadører for. Vi trækker tråde fra nationalromantikken til i dag. Hvad er Danmark og danskhed for noget? Samtidig skubber vi gang i kommunikationen med det udvalgte udvekslingsland, i år Rusland. Her stiller vi krav til, hvad de unge skal kommunikere om. Vi vil gerne lære dem, hvordan de skal gå i dialog med de unge mennesker derovre om andet end bare familieliv og fritidsinteresser. Hvis der er noget, der skal forandres i verden, hvad er det så de vil forandre? Hvad er det de er stolte af ved deres eget land, og hvad er de knap så stolte af? Vi vil gerne have de får et billede af hinandens kulturbaggrund. Og så noget af det vigtigste: fordomme. Hvilke fordomme har vi generelt, det kan være fordomme til fremmede, til handicappede, til tyskere og især fordomme overfor i dette års tilfælde russere. Hvad er det for et billede, vi har af det land og det folk vi skal besøge? Så prøver vi efter vores udvekslingstur at spejle det billede vi har fået med det vi havde inden. Samtidig vil vi gerne gøre eleverne bevidste om, hvordan verden ser på os, på Danmark, og hvordan vi ser på os selv. Så det vi laver i dansk hænger sammen med det vi arbejder med i forestillingen, og det at vi skal ud at rejse. På denne måde ønsker vi at skabe sammenhæng mellem fagene og temadelen.

Lasse: Nu bliver stykket jo skrevet på engelsk og de bliver rigtig gode til engelsk i dette år. Vi prøver at leve op til at man i de andre fag tager nogle af temaerne op fra stykket. I tysk trækker man også tråde f.eks. til Reality-shows, (som dette års stykke handler om) til hvordan ser det ud i Tyskland nu og til øst-vestproblematikken, og her opdager eleverne så sammenhængen og samarbejdet mellem de forskellige faglærere.

Det kan være vanskeligt at få matematik og fysik passet ind – vi forsøger, men igen er den fælles indstilling til disciplin i hele forløbet vigtig.

Fleksibilitet med få fasttilknyttede lærere

Lasse: Det har stor betydning for 10. klasse, at de har os som dobbeltlærere og ellers relativt få faglærere. Det gør os fleksible i forhold til et traditionelt faginddelt ugeskema. Vi kan fordybe os fuldt ud i temaugerne og i fagugerne og vi kan tage nogle dage ud når vi spiller vores forestilling.

Lone: Det er en fordel, at man er få der skal blive enige om, hvad det er vi vil med det her projekt og med de her elever. I fællesskab bliver vi enige om, hvordan hver enkelt lærers faglige mål kan tænkes ind i projektet. Man bliver som lærer bedre til at tænke i helheder end til kun at centrere sig på sit eget fag, fordi man skal overveje, hvad kan jeg eller mit fag bidrage med til projektet

Ud af frustrationer kommer stor kunst.

Lone: Det er vores motto for 10. klasses projektet på Tovshøjskolen. Først når man har prøvet at svede, at være ude der hvor man er lige ved at give op og hvor alt er kaos, det er først dér det rykker. Det forsøger vi at lade skinne igennem i såvel teaterprojektet som i de faglige projekter. Ingen fordybelse uden frustration, men des større bliver glæden ved at præstere fordi man når længere end, man ellers ville have gjort, og man har flyttet sine grænser for, hvad man tror man kan.

Lasse: Det giver selvværd. De tager fælles ansvar omkring denne forestilling. De laver det de brænder for. De bliver målt på noget andet end det de normalt bliver målt på. De får muligheden for at trykke sig selv af i en anden ramme. Det har en overførelsesværdi. Det samme med den disciplin de lægger ind i forløbet, der også har en overførelsesværdi til de andre fag.

Magnetskole

Lasse: Magnetskole er udtryk for det satsningsområde i Århus kommune hvor 8 skoler i Århus bl.a. Tovshøjskolen får et ekstratilskud, en lille million ekstra. Bevillingen har et krav til at man skal øge fagligheden og det vil man bl.a. måle på karaktererne. Konkret betyder det at man får nogle flere lærere, flere dobbelttimer. Men det er ikke noget der direkte kommer 10. klasserne tilgode. De får ikke del i pengene. Man prøver at sætte massivt ind på fagligheden med bl.a. lektiecafeer og iværksætter i udskoling. Det er også etableret for at styrke integrationen. Som ordet magnet antyder er det at fastholde de elever, der er i området, så de ikke holder op i skolen eller tager væk til andre skoler.

Lone: Jeg har hørt Anders Fogh efterspørge ligeværd i skolen. Han skulle se forestillingen i håb om at vi kan få prioriteret den praktiskmusiske dimension som et middel til at højne såvel det faglige niveau som ligeværdet. For når det gælder musik og teater ophæves sproglige barrierer og grænser brydes. Man er lige meget værd om man skal ind og aflevere en pind på scenen eller om man sidder og trommer. Hver eneste oplever sig selv som en vigtig brik i forestillingen og dermed som en vigtig og nødvendig del af et fællesskab og den styrke det giver, giver også styrke til at arbejde seriøst med den faglige del.

Lasse: Men med magnetskole kommer også alle disse tests Nu skal vi selv som Magnetskole til at måles på vore karakterer. Det er meget unuanceret at måle på den måde. Jeg kan SE hvordan

børnene udvikler sig hvis de har deltaget i musicals i f.eks. 4. klasse, men det er jo ikke målbart på samme måde som tests.

Den musiske dimension skal fylde mere

Lone: Efter vores forestilling i Musikhuset afholdt vi i samarbejde med Red Barnet en jubilæumsreception i anledning af vores 10 års jubilæum for kulturudvekslingen. Elever fra både dette skoleår og elever fra tidligere år gik på talerstolen og fortalte, hvad skoleåret har betydet for dem. I den forbindelse udtalte repræsentanter for skoleforvaltningen i Århus Kommune og seminarielærere, at de ville ønske at undervisningsministre fra de sidste 40 år havde været til stede for at se, hvad sådan et projekt har betydet. Måske man skulle bruge de udsagn til at sætte fokus på den musiske del af læreruddannelsen. Ved skemalægning og teamsammensætning lægges der ofte vægt på de såkaldt basale fag, mens der ikke er særlig meget status i at være musiklærer. Det samme gælder i den evige debat om faglighed, der ofte fylder i medierne og i den politiske debat.

Der skal være en bredere diskussion af hvad faglighed er. Hvad skal den musiske dimension fylde? Hvad er faglighed og hvordan hænger almen dannelse og faglighed sammen? Det er de overvejelser, der ligger til grund for vores projekt i 10. klasse.

Musik og drama i forhold til integrationen

Lasse: Det musiske arbejde har betydning for 10. klassen. Vi indprenter at de er rollemodeller, så det har stor betydning på Tovshøjskolen. I 10. klassen har vi elever fra hele Århus området, så vi får nedbrudt grænser i forhold til fordomme omkring det område vores skole er placeret i- også i forhold til deres ofte skeptiske forældre.

På selve skolen er der mange af de yngre elever, der er ikke vant til at se og gå i teateret. Vi kalder dem faktisk et teateruvalt publikum. I de sidste mange år har vi lavet vores sidste forestilling i samarbejde med Gellerupscenen, hvor vi optræder med en børneteaterforestilling for hele Tovshøjskolen. De yngre elever har snakket hjemme og sammen med kammerater om forestillingen, og de bliver meget optagede af det, så det er helt tydeligt at 10. klasserne bliver nogle gode rollemodeller gennem musik og teater - og dermed bliver der sat nye vinkler på demokrati og ligeværd.

Opbakning til ildsjæle

Lasse: I Borgmesterens tale hylder hun ildsjælene her i projektet. Men den ild er jo meget afhængig af den opbakning og ressourcer. Og man kan ind i mellem godt miste gejsten, når man som nu ser hvor langt der skæres ind til benet i skolernes ressourcer. Så mister man modet lidt. Det er vigtig med opbakning fra skole, ledelse, kollegaer, elever. Man skal kunne se betydningen af forløbet. Derfor er vi også meget taknemmelige for den opbakning og støtte vi får fra bl.a. Red Barnet her i Århus.

Lone: For os er det vigtigt at vi oplever at vores arbejde gør en forskel. Når eleverne vi havde for 5 år siden ringer og fortæller det har haft betydning at være i 10. klasse på Tovshøjskolen for deres nuværende uddannelsesforløb, ja, for deres liv. Så brænder ilden igen. Eller når elever ved skoleårets start melder ud, at de er enormt skoletrætte og bare skal have 10. klasse overstået ender med at gå på gymnasiet.

Derfor er det vigtigt at vi beholder ressourcerne - at rammerne er i orden. "At der er nogen der bærer brændet"

Musik og teater som en sikker vej til læring

Lasse: Det betyder noget at eleverne aktivt har valgt at komme her, at de er motiverede. Vi kan

sætte større krav. Musikundervisningen har det generelt lidt trængt i folkeskolen. Det er svært at få den til at fylde mere. Det der giver mest ild for os i vores musikke arbejde med 10. klasse er at se, at der står 22 elever næsten uden brok tidlig om morgenen og knokler løs. Det er omvendt popstar. En time på scenen med fjorten timers hårdt arbejde inden.

Det at være med til at skabe giver dem rigtig meget med på vejen. Der ligger meget arbejde inden man er på. God socialisering efter et par måneder. Det er ikke nok bare at være på som i Popstar eller MGP. Seriositeten i projektet er også at lære organisationen Red Barnet at kende. At få dem til at åbne op for verden. Når jeg ser de unge mennesker i dette projekt ser jeg lyst på fremtiden. Lone: Det handler om demokrati. Om at være en del af en større sammenhæng. At have og tage ansvar for sig selv og sit liv og selv at gøre noget for egen læring og skolelivet og samtidig opleve glæden ved at man også kan gøre noget for andre. Musik og teater er en meget god vej for denne læring.

Sofie, Astrid, Lars og Nana er fire af de unge, der efter traditionelle folkeskoleforløb har valgt Musik og drama- forløbet i 10. klasse på Tovshøjskolen. De valgte Tovshøjskolen for at få nye udfordringer, for at møde nye mennesker, for at arbejde skolemæssigt på en ny måde og for at komme ud at rejse.

Seriøs undervisning

Astrid: Det er spændende og involverer os på en hel anden måde end i vores tidligere skoleforløb. Undervisningen er meget mere seriøs også med musik og drama. Musik er ikke bare noget lal man fylder ud med. Det er noget vi skal engagere os i.

Sofie: Også det at vi skal lave en musical sammen..

Lars: Ja, og det bliver på en måde mere professionelt, også fordi lærerne er super- engagerede.

Nana: Tidligere har vi haft lærere som ikke var specielt musikuddannede og som bare tog en guitar frem og klippede "Papirklip". Der var en masse der ikke kunne noget særlig med musik og de lavede så noget andet, mens dem der så kunne en del bare fik lov at spille på congas.

Sofie og Lars: Ja, vi har spillet en del congas.

Lars: Det betyder noget at vi selv har ansvar her. Og at det er noget vi selv har villet, selv har valgt.

Sofie: Belønningen for at knokle er bl.a. fællesskabet og oplevelsen ved at få lov til at spille i Musikhuset.

Astrid: - Ja, men også yde noget og så få oplevelsen. Altså når man oplever noget så udvikler man sig også personligt og får erfaring.

Først var der introtur

Sofie: Hæmningerne ryger hurtigt på sådan en introtur, og man kommer hurtigt tæt på hinanden.

Astrid: Man er nødt til at være åben. At åbne sig for alle de andre nye. Man kan ikke bare sætte sig hen i et hjørne, hvis man ikke vil være med til en sangleg.

Nana: Vi oplever en forskel i vores introtur til vores jævnaldrene, som går på andre 10. klasseskoler. De har måske været på kanotur, men har slet ikke det samme sammenhold.

Komponister og tekstforfattere

Nana: Lærerne havde lavet en synopse - altså en ramme om opbygningen af stykket, sådan som lærerne havde tænkt sig det. Det skulle vi selv fylde ud med tekst og musik.

Astrid: Og vælge roller - som vi så

skulle afprøve i forskellige situationer f.eks. et venteværelse. Vi har lavet al musik og tekst selv. Vi gik jævnligt ned og så på prøverne f.eks. danserne og blive inspireret.

Nana: Nogle gange fik vi også bestillinger på en sang fra de andre grupper. Så lavede vi en sang til dem.

Vigtigt at give plads til hinanden

Astrid: Vi arbejder enormt hårdt og kan også råbe højt ad hinanden, men det er vild fedt så at komme til udlandet og høre dem sige bagefter forestillingen, at det var godt.

Sofie: Det samme i Odense - hvor de inviterede skoleklasser kom lige netop for at se OS.

Lars: Det er stort at komme til Rusland. At opleve kulturforskelle. Hvordan de bor og hvordan de tager imod os og vor optræden.

Astrid: Udover, at vi lærer noget om dem, lærer man også en masse om sig selv og hinanden. På hjemturen havde vi det bare så godt. Vi har også på sådan en tur lært at give plads til hinanden. Vi har lært at respektere hinanden, hvis nogen f.eks. ville sove, så at gå et andet sted hen at spille. For musikken er en stor del af vores fællesskab også når vi slapper af og vi er gode til at blande både rap og pop.

At gå ind i kulturmødet

Lars: Vi blev forberedt meget grundigt i kulturmødet med russerne. Vi havde bl.a. e-mailkontakt med vores russiske kontaktperson inden og oplevede også der, hvor helt anderledes de var.

Nana: I dansk startede vi også med "Hvordan er danskere? Hvordan ser vi os selv?" – og det synes vi først var mærkeligt, men da vi kom derover kunne vi være opmærksomme på hvordan vi reagerede f.eks. over alle hullerne i vejene. Vi var sådan lidt snobbete, mens de var sådan mere sociale.

Lars: I historie og samfundsfag havde vi meget om kulturen i Rusland og deres nyere historie om kommunisme en masse om Lenin, Stalin og Oktoberrevolutionen.

Sofie: Samtidig med at det blev kædet sammen med vores egen danske historie dengang. Vi blev i mødet meget klar over vores personlige opfattelse af os selv.

Astrid: De unge russere var så helt anderledes end os. De havde det sådan meget bedre socialt sammen end vi ser herhjemme, men de havde ikke så mange materielle ting. Min russiske kontaktperson var en pige, som jeg skrev med inden og bare synes var meget forskellig fra mig selv. Det blev spændende at møde hende og andre, altså at være sammen med en person som man ellers aldrig villet have været sammen med. At gå ind i det her kulturmøde.

Lars: Deres forhold til skolegang og lektier var også helt forskelligt fra os. De gik meget op i at lave lektier og få gode karakterer.

Nana: Og så var de helt vilde med vores lærere. Når vi skulle et eller andet sted hen, så lød det: Tag Lone med. For deres forhold til egne lærere var sådan strengt. De havde respekt, megen respekt, men på sådan en sær bange måde på skolen.

Lars: Jeg har skrevet med min kontaktperson efter turen og de glæder sig til komme her til.

Astrid: Jeg har ikke tænkt mig at de skal se Århus Rådhus, op i tårnet eller i Den gamle by. Hallo, jeg har ikke selv været oppe i tårnet, så hvad skulle de der? Men de skal se hvordan vi lever. Gå med til fodbold, musik osv. Se: Her er vores liv.

Sammenhold også i fagugerne

Nana: Når man lige har været på rejse sammen og er fyldt af det, så hænger det een ud af halsen med almindelig skolegang med de obligatoriske 10. klasses fag. Alligevel finder vi os hurtig i det for bare det at vi er sammen og alt det vi har sammen. Det betyder meget.

Astrid: Vi havde fra starten fået at vide at der skulle arbejdes meget hårdt – også i de faglige uger. Så vi prøver at sige til hinanden at nu giver vi den en skalle.

Sofie: Musik og dramadelen er jo også hårdt arbejde, men det oplever vi mere som hyggeligt. Der har vi mere engagement, det er hyggeligt.

Astrid: Selvfølgelig lærer vi mere på andre punkter i det musiske og dramatiske forløb, men det er svært at sætte ord på.

Sofie: Vi har da fået lært mere engelsk, fordi vi skulle tale det meget mere end ellers. Og der er da også tydelig forskel på hvordan vi har det i de almindelige fagtimer i forhold til vores tidligere folkeskole. I matematiktimerne kan vi pludselig begynde at synge, fordi vi har det sammen.

Lars: Det vi har lært i hele forløbet er at have mere ansvar for os selv og hinanden. Vi kan f.eks. ikke lave en gennemspilning hvis alle ikke er med. Så selv om man har en dårlig dag eller er syg møder man op.

10. klasses trin gør én mere parat

Lars: Det er godt at komme ud et år efter den traditionelle skolegang, inden man f.eks. skal i gymnasiet. Man bliver mere moden til at vælge ens uddannelse og fremtid.

Sofie: I 10. klasserne vælger man noget man gerne vil og der er et væld af 10. klasser som netop har mange kreative eller sportslige linjer. Så 10. klasse eller efterskole giver meget personlig udvikling. Godt at 10. klassestilbuddene ikke er ens, for så ville de bare blive en kopi af 9. klasse.

Nana: Igen det med at nye mennesker og et nyt sted. Man kommer ud af sin vante rolle fra folkeskolen med at være sat i bås som den stille, runde eller høje og møder nye sider af sig selv.

Lars: Jeg synes 10. klasse eller efterskole gør en mere parat til at vælge uddannelse, når man har afprøvet flere sider af sig selv.

Sofie: Kort sagt: vælg 10. klasse. Og gerne på Tovshøjsskolen